

07.12.2023

Dnrot

38/03.04.04.04.10/2022

3564/03.04.04.04.10/2022

Asiat

Kunnallisvalitukset

Valittaja

1. Päätös, josta valitetaan**Espoon kaupunginhallitus 29.11.2021 § 408**

Espoon kaupunginhallituksen konsernijaosto oli 11.10.2021 § 73 päättänyt osakeyhtiölain 5 luvun 1 §:n 2 momentin nojalla yhtiökokousta pitämättä, siltä osin kuin nyt on kysymys, valita Espoon Asunnot Oy:n hallitukseen asukkaiden edustajina 24.5.2021 pidettyjen asukasjäsenien vaalien tulokset mahdollisuuksien mukaan huomioiden varsinaisiksi jäseniksi Nea Fagerrothin (henkilökohtainen varajäsen Pirkko Saario) ja Yrjö Lyytisen (henkilökohtainen varajäsen Markus Hirvasjärvi).

Kaupunginhallitus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt muun ohella valittajan oikaisuvaatimuksen (numero 1) ja hyväksynyt toisen henkilön tekemän oikaisuvaatimuksen (numero 3).

Yhteishallintosäännön mukaan piirineuvostojen vaalitulosten perusteella Ahjo (Espoon Asunnot Oy:n yhteistyöelin) nimeää asukkaiden jäsen ehdokkaat Espoon Asunnot Oy:n hallitukseen. Espoon kaupungin konsernijaosto on omistajan edustajana ja toimivaltaisena päätöksentekooelimenä tehnyt osakeyhtiölain mukaisesti varsinaisen päätöksen siitä, ketkä nimitetään Espoon Asunnot Oy:n hallitukseen.

Päätöksen selostusosassa on todettu muun ohella, että kolmannen oikaisuvaatimuksen mukaan oikaisuvaatimuksen tekijä (Pirkko Saario) tulisi nimittää Espoon Asunnot Oy:n hallituksen toiseksi asukasedustajaksi Yrjö Lyytisen sijaan. Oikaisuvaatimuksen liitteen mukaan vaaleissa Pirkko Saarniolla ja Yrjö Lyytisellä oli sama äänimäärä, joten suoritettiin arvonta. Oikaisuvaatimuksen tekijä oli valittu arpomalla kolmanneksi eniten ääniä saaneeksi. Asukasvaalissa toiseksi eniten ääniä saanutta (valittaja) ei valittu hallitukseen.

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Valituksenalainen päätös ja kaupunginhallituksen konsernijaoston päätös 11.10.2021 § 73 on kumottava. Valittaja tulee nimetä Espoon Asunnot Oy:n hallituksen asukasjäseneksi asukkaiden vaalien tuloksen mukaisesti.

Perusteet

Kaksi eniten ääniä saanutta tulee valita hallituksen asukasjäseniksi. Espoon Asunnot Oy:n hallituksen asukasjäsenten vaali suoritettiin 24.5.2021. Vaalityöryhmä oli nimennyt kaksi eniten ääniä saanutta ehdotettaviksi Espoon Asunnot Oy:n hallitukseen. Espoon kaupunginhallituksen konsernijaosto oli 11.10.2021 esittänyt ja nimennyt hallitukseen asukasjäseniksi eniten ja neljänneksi eniten ääniä saaneet henkilöt. Vaalitulosta ei ollut virallisessa esittelymateriaalissa ollenkaan.

Kaupunginhallitus on 29.11.2021 käsitellyt kolme oikaisuvaatimusta. Se on hyväksynyt yhden oikaisuvaatimuksen, jonka perusteella asiakirjojen mukaan neljänneksi eniten ääniä saanut henkilö on vaihdettu kolmanneksi eniten ääniä saaneeseen henkilöön. Asiaa on perusteltu sillä, että asukashallinnon ja vaalituloksen yli ei voi kävellä. Kuitenkin samoilla perusteilla valittajan sija toiseksi eniten ääniä saaneena asukkaana jätettiin ottamatta huomioon eikä valittajan oikaisuvaatimusta hyväksytty.

Kaupunginjohtajan tekemä pöytäkirja ei vastaa konsernijaoston kokouksen päätöstä.

Valittaja on esittänyt tekevänsä valituksen asianosaisena.

Asian käsittely ja selvittäminen

Valittaja on toimittanut sähköpostiviestin, jossa hän on ilmoittanut uudistavansa valituksessaan lausumansa ja pitävänsä muutoksenhakuoikeuden voimassa. Valittajan mukaan Espoon kaupungilta on ilmoitettu viimeiseksi valituspäiväksi 11.2.2022.

Valittaja on 11.2.2022 toimittanut lisäkirjelmän, jossa on esitetty muun ohella, että konsernijaosto on ylittänyt toimivaltansa ja käyttänyt harkintavaltaansa väärin. Perustelut on salattu ja jätetty kirjaamatta pöytäkirjaan.

Espoon Asunnot Oy:n toimitusjohtaja on tehnyt valittajasta tutkintapyynnön viikkoa ennen konsernijaoston päätöstä, ja hän on tiedottanut tästä konserniohjaukselle. Konserniohjauksen kehittämisjohtajan mukaan valittajaa ei ole tästä syystä esitetty nimettäväksi hallitukseen. Espoon Asunnot Oy on muutoinkin pyrkinyt vaikuttamaan vaalin tulokseen. Viisi paikalle tullutta piirineuvoston jäsentä ja puheenjohtaja ei ole saanut äänestää, koska Espoon Asunnot Oy oli jättänyt heidät pois äänioikeutettujen listalta.

Päätös ei vastaa yhtiön asukkaiden suorittaman valinnan tulosta, ja muutos perustuu väärään ja olemattomaan perusteeseen. Päätös poikkeaa tasapuolisuuden vaatimuksesta ja rikkoo yhteishallinnosta vuokrataloissa annettua lakia, ja se on myös tehty vastoin osakeyhtiölakia. Asianosaisia ei ole

kuultu eikä kerrottu poikkeavista aikeista hyvissä ajoin ennen päätöksentekoa. Päätöksestä puuttuvat kunnalliselta päätökseltä vaadittavat perustelut. Kaupungille toimitettuja väitteitä on tarpeettomasti salattu ja päätös on muutoinkin laiton.

Konsernijaoston kokouksessa jäsen teki muutosehdotuksen. Päätös ei siten ole ollut yksimielinen, kuten osakeyhtiölaki olisi edellyttänyt. Pöytäkirjassa väitetään, että päätös olisi tehty yksimielisesti. Kaupunginjohtaja on ylittänyt toimivaltansa, käyttänyt harkintaansa väärin ja tehnyt virkavirheen allekirjoittaessaan pöytäkirjan, joka ei vastaa tapahtumienkulkua. Pöytäkirja ja sen perusteella tehdyt muutokset kaupparekisterimerkintöihin on kumottava.

Laki yhteishallinnosta vuokrataloissa ei anna mahdollisuutta poiketa asukasvaalien tuloksesta hallituksen jäseniä nimitettäessä. Tällainen menettely loukkaa asukkaiden kokousten oikeutta nimetä ehdokkaat hallitukseen.

Kaupunginhallituksen päätöksessään esittämä väite siitä, että valittajan ja Espoon Asunnot Oy:n toimitusjohtajan välisillä asioilla ei ole ratkaisun kannalta merkitystä, ei pidä paikkaansa. Toimitusjohtajan toimilla on ollut suora vaikutus siihen, että valittajaa ei ole huomioitu nimettäessä hallituksen asukasjäseniä.

Valittaja on viitannut syrjinnän kieltoon ja syyttömyysolettamaan.

Hyväksytyssä valituksessa (oikeastaan oikaisuvaatimuksessa) esitettiin, että valintajärjestys ohitettiin vastoin yleistä toimintatapaa ja kuulematta asukashallintoa sekä pyydettiin kunnioittamaan demokraattista vaalitulosta ja yleisiä käytäntöjä. Valittajan oikaisuvaatimus olisi pitänyt hyväksyä samoilla perusteilla. Päätöksestä ei ilmene, miksi valittajaa ei ole ollut tarpeen huomioida vaalituloksen perusteella. Kuulemistarve on ollut ilmeinen. Hyväksytyyn oikaisuvaatimuksen liitteenä on ollut vaalituloksen pöytäkirja, mutta sitä ei ole huomioitu päätöksenteossa oikeudenmukaisesti ja yhdenvertaisesti.

Valittaja on yhdessä muiden asukasedustajien kanssa pyrkinyt vaikuttamaan valmisteilla olevan yhteishallintolain muutoksiin. Espoon Asunnot Oy:n henkilökunnalla on ollut eri näkemys lain uudistamisesta kuin asukkailla, joita valittaja edustaa. Tämä on motiivina sille, miksi yhtiö ei halua valittajaa hallitukseen.

Valittaja on uudistanut oikaisuvaatimuksissa esittämänsä. Lisäksi valittaja on esittänyt oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen sekä vaatinut päätöksen täytäntöönpanoa kiellettäväksi.

Espoon kaupunginhallitus on antanut lausunnon. Valituksen kohteena oleva päätös on syntynyt oikeassa järjestyksessä, päätöksentekijä ei ole ylittänyt toimivaltansa eikä päätös ole muutoinkaan lainvastainen. Espoon kaupungin konsernijaosto on omistajan edustajana ja toimivaltaisena päätöksentekoelimenä tehnyt osakeyhtiölain mukaisesti varsinaisen päätöksen siitä, ketkä nimitetään Espoon Asunnot Oy:n hallitukseen. Päätöksessä on mahdollisuuksien mukaan otettu huomioon asukasjäsenten vaalien tulokset.

Valittaja on 25.3.2022 ja 28.3.2022 toimittanut lisäkirjelmät. Toimitusjohtajan tekemä tutkintapyyntö poliisille on tehnyt toimitusjohtajasta esteellisen muidenkin asiaan liittyvien toimien johdosta. Valittajan julkisena vihamiehenä ja jätettyään tutkintapyyntöön toimitusjohtaja ei olisi saanut vaikuttaa valittajan valintaan Espoon Asunnot Oy:n hallitukseen.

Valittaja on tehnyt Espoon kaupungin konsernihallinnolle tietopyynnön, jossa hän on pyytänyt saada kaikki Espoon Asunnot Oy:n hallituksen jäsenten valintaan liittyvät Espoon Asunnot Oy:n, toimitusjohtajan ja Espoon kaupungin väliset muutkin sähköpostiviestit nähtäväkseen. Hallinto-oikeuden tulee viran puolesta pyytää sähköpostit, koska ne ovat tässä asiassa keskeisiä ja ratkaisevia.

Espoon kaupunginhallitus on antanut lisälausunnon.

Valittajalle on varattu tilaisuus vastaselityksen antamiseen. Vastaselitystä ei ole annettu.

Hallinto-oikeus on pyytänyt Espoon kaupunkia toimittamaan päätöksen tai pöytäkirjan, josta ilmenevät Espoon Asunnot Oy:n hallituksen nimetyt ehdokkaat asukkaiden edustajiksi yhteishallinnosta vuokratiloissa annetun lain mukaisessa asukkaiden kokouksessa tai muussa toimielimessä.

Espoon kaupunki on toimittanut hallinto-oikeudelle muistion Espoon Asunnot Oy:n yhteistyöelimen Ahjon kokouksesta 25.5.2021 sekä Espoon Asunnot Oy:n yhteishallintosäännön ja seliteosion.

Merkintä

Merkittään, että kaupunginhallitus oli 14.3.2022 tekemällään päätöksellä § 84 hylännyt muun ohella valittajan itseoikaisuvaatimuksen, joka oli kohdistunut kaupunginhallituksen konsernijaoston päätökseen 11.10.2021 § 73 ja kaupunginhallituksen päätökseen 29.11.2021 § 408.

2. Päätös, josta valitetaan

Espoon kaupunginhallitus 20.6.2022 § 219

Espoon kaupunginhallituksen konsernijaosto oli päätöksellään 11.4.2022 § 26 nimennyt Espoon kaupungin edustajaksi Espoon Asunnot Oy:n varsinaiseen yhtiökokoukseen 25.4.2022 kaupunkiympäristön toimialajohtajan tai hänen määräämänsä ja antanut yhtiökokousedustajalle toimiohjeeksi toimia kokouksessa niin, että yhtiökokous, siltä osin kuin nyt on kysymys, valitsee yhtiön hallitukseen asukkaiden edustajina Nea Fagerrothin (henkilökohtaiseksi varajäseneksi Yrjö Lyytisen) ja Pirkko Saarnion (henkilökohtaiseksi varajäseneksi Markus Hirvasjärven).

Kaupunginhallitus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt valittajan oikaisuvaatimuksen. Espoon Asunnot Oy:n toimitusjohtaja ei ole osallistunut asiassa päätöksentekoon. Espoon kaupunginhallituksen konsernijaosto antoi päätöksellä 11.4.2022 (§ 26) toimiohjeen yhtiökokousedustajalle Espoon

Asunnot Oy:n yhtiökokouksessa tapahtuvaa osakeyhtiölain ja yhtiön yhtiöjärjestyksen mukaista varsinaista päätöksentekoa varten. Päätöksenteossa on toimittu kuntalain, Espoon kaupungin hallintosäännön, osakeyhtiölain ja Espoon Asunnot Oy:n yhtiöjärjestyksen mukaisesti.

Valituksessa esitetyt vaatimukset

Valittajan on katsottava vaatineen valituksenalaisen päätöksen ja Espoon kaupunginhallituksen konsernijaoston päätöksen 11.4.2022 § 26 kumoamista

Valittaja on nimettävä Espoon Asunnot Oy:n hallituksen asukasjäseneksi asukkaiden vaalien tuloksen mukaisesti.

Perusteet

Kaksi eniten ääniä saanutta tulee valita hallituksen asukasjäseniksi. Espoon Asunnot Oy:n hallituksen asukasjäsenten vaali suoritettiin 24.5.2021.

Asian käsittelyssä valittajaa on syrjitty ja vaalitulosta on hänen kohdallaan jätetty huomioimatta. Päätöksestä puuttuu asukkaiden kokousten nimeämien ehdokkaiden osalta perustelu kokonaan. Päätös ei täytä kuntalain vaatimusta päätösten perusteluvelvoitteesta.

Asukkaiden yhteistyöelin Ahjo on asukasedustajien vaaleja varten perustanut vaalityöryhmän, joka on suorittanut äänten laskennan ja tehnyt siitä muistion, jossa on nimetty kaksi eniten ääniä saanutta valittavaksi hallitukseen ja kaksi seuraavaksi eniten ääniä saanutta heidän varajäsenikseen. Muita henkilöitä ei ole nimetty. Toimitusjohtaja, konsernihallinto tai -jaosto ei ole voinut karsia asukkaiden ehdokkaaksi nimeämää valittajaa eikä täydentää nimettyjä ehdokkaita Hirvasjärvellä. Päätös menee konsernijaoston päätösvaltaa ulommaksi ja on siten oikaistava esitetyllä tavalla.

Lähtökohta päätöksenteolle on ollut virheellinen, kun päätösehdotuksessa ja asian käsittelyssä ei ole käyty läpi vaalien todellista tulosjärjestystä esimerkiksi vaalipöytäkirjasta. Päätäjille on mahdollisesti annettu väärää tietoa. Oheismateriaalista ei selviä, mitä todellisuudessa on käsitelty. Tietoa siitä, mitä materiaalia on ollut esillä päätöksenteon yhteydessä ja onko päätäjillä ollut riittävästi aikaa tutustua siihen, ei saa luotettavalla tavalla. Oheismateriaalin julkaisemattomuutta ei ole perusteltu, eikä siitä ole tehty päätöstä. Vaalitulosta ei ollut virallisessa esittelymateriaalissa.

Yhteishallintolakia, asukkaiden ja Espoon Asunnot Oy:n hallituksen yhdessä hyväksymiä yhteishallintosääntöä ja seliteosiota sekä asukasdemokratian oikeudenmukaista toteutumista ja muita lakeja tulee noudattaa ja kunnioittaa.

Espoon Asunnot Oy:n toimitusjohtaja on tehnyt valittajasta tutkintapyynnön viikkoa ennen konsernijaoston ensimmäistä päätöstä, ja toimitusjohtaja on tiedottanut tästä konserniohjaukselle. Konserniohjauksen kehittämisjohtajan mukaan valittajaa ei ole tästä syystä esitetty nimettäväksi hallitukseen. Poliisi on joulukuussa 2021 tehnyt tutkimattajättämispäätöksen, ja asiasta on tiedotettu sekä konsernijaoston että kaupunginhallituksen puheenjohtajille.

Espoon Asunnot Oy:n toimitusjohtaja on kehittänyt valittajaa kohtaan vihasuhteen, joka on ilmennyt huomautuksina ja varoituksina valittajan asumisesta, vaikka ne koskevat asukasedustajana toimimista. Toimitusjohtajan ja konsernihallinnon välillä tapahtunut sähköpostiviestintä osoittaa, että toimitusjohtaja oli ratkaisevasti sekaantunut asian valmisteluun ja siitä seuranneeseen päätöksentekoon tekaistuksi osoittautuneella perusteella. Toimitusjohtajaa on pidettävä esteellisenä osallistumaan tai vaikuttamaan asian valmisteluun, perusteisiin ja päätöksentekoon. Toimitusjohtaja on toiminnassaan ja sekaantuessaan asiaan myös ylittänyt toimivaltansa.

Espoon Asunnot Oy on pyrkinyt vaikuttamaan vaalin tulokseen. Viisi paikalle tullutta piirineuvoston jäsentä ja puheenjohtaja ei ole saanut äänestää, koska Espoon Asunnot Oy oli jättänyt heidät pois äänioikeutettujen listalta. Tämä on ollut virhe vaalissa.

Asiassa ei ole myöskään kerrottu, miksi samansisältöinen hallituksen päätös on tehty uudestaan puolen vuoden kuluttua edellisestä, joka oli tarkoitettu olemaan voimassa neljä vuotta seuraavien vaalien jälkeen tehtävään uuteen päätökseen asti. Konsernijaoston toimenpiteen tarkoituksena on ollut poistaa osa valituksenalaisen päätöksen perusteluista, joita ei uuden päätöksen kohdalla voi enää käyttää. Tätä on pidettävä myöntämisenä käytettyjen valitusperusteiden oikeellisuudesta.

Valittaja on ilmoittanut uudistavansa kaiken, mitä hän on aikaisemmin lausunut Espoon Asunnot Oy:n hallituksen asukasjäsenien nimeämisiin liittyvissä asioissa.

Asian käsittely ja selvittäminen

Espoon kaupunginhallitus on antanut lausunnon. Espoon Asunnot Oy:n toimitusjohtaja ei ole osallistunut asiassa päätöksentekoon. Hallintolakia päätösten perusteluelvoitteineen ei sovelleta Espoon Asunnot Oy:n omistajalle kuuluvassa osakeyhtiölain mukaisessa päätöksenteossa. Hallinto-oikeudella ei ole toimivaltaa nimetä valittajaa Espoon Asunnot Oy:n hallituksen asukasjäseneksi.

Valittajalle on varattu tilaisuus vastaselityksen antamiseen. Vastaselitystä ei ole annettu.

Yhdenvertaisuusvaltuutetulle on varattu tilaisuus lausunnon antamiseen. Yhdenvertaisuusvaltuutettu on ilmoittanut, ettei se lausu asiassa. Yhdenvertaisuusvaltuutetun ilmoitus on lähetetty tiedoksi *valittajalle*.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Espoon kaupunginhallitus 29.11.2021 § 408

Hallinto-oikeus hylkää valittajan vaatimuksen asiakirjojen hankkimisesta.

Hallinto-oikeus ei tutki asukasedustajien nimeämismenettelyä, kaupunginjohtajaa, Espoon Asunnot Oy:tä ja sen toimitusjohtajaa koskevia hallintokantelun luonteisia väitteitä.

Hallinto-oikeus ei tutki valitusta siltä osin kuin siinä on esitetty väite osakeyhtiölain vastaisuudesta tai vaatimuksesta valita valittaja asukasjäseneksi sekä Espoon Asunnot Oy:n pöytäkirjan ja kaupparekisterimerkintöjen kumoamista koskevista vaatimuksista.

Hallinto-oikeus ei tutki valittajan lisäkirjelmässä 25.3.2022 esitettyä Espoon Asunnot Oy:n toimitusjohtajan esteellisyyttä koskevaa valitusperustetta.

Hallinto-oikeus kumoaa Espoon kaupunginhallituksen konsernijaoston päätöksen 11.10.2021 § 73 ja Espoon kaupunginhallituksen päätöksen 29.11.2021 § 408 siltä osin kuin Markus Hirvasjärvi on valittu Espoon Asunnot Oy:n hallituksen varajäseneksi.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen muilta osin.

Hallinto-oikeus hylkää päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä koskevan vaatimuksen.

Hallinto-oikeus hylkää valittajan vaatimuksen oikeudenkäyntikulujensa korvaamisesta.

2. Espoon kaupunginhallitus 20.6.2022 § 219

Hallinto-oikeus ei tutki asukasedustajien nimeämismenettelyä, Espoon Asunnot Oy:tä ja sen toimitusjohtajaa koskevia hallintokantelun luonteisia väitteitä.

Hallinto-oikeus ei tutki valitusta siltä osin kuin siinä on kysymys yhteishallintosäännön vastaisuudesta tai vaatimuksesta valita valittaja asukasjäseneksi.

Hallinto-oikeus kumoaa Espoon kaupunginhallituksen konsernijaoston päätöksen 11.4.2022 § 26 ja Espoon kaupunginhallituksen päätöksen 20.6.2022 § 219 siltä osin kuin Markus Hirvasjärvi on toimiohjeessa nimetty Espoon Asunnot Oy:n hallituksen varajäseneksi.

Hallinto-oikeus hylkää valituksen muilta osin.

Perustelut

1. Vaatimus asiakirjojen hankkimisesta (Espoon kaupunginhallitus 29.11.2021 § 408)

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 37 §:n 1 momentin mukaan hallintotuomioistuimen on huolehdittava siitä, että asia tulee selvitettyksi. Hallintotuomioistuimen on tarvittaessa osoitettava asianosaiselle tai päätöksen tehneelle viranomaiselle, mitä lisäselvitystä asiassa tulee esittää.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 42 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen on hallintotuomioistuimen pyynnöstä toimitettava sille päätöksen perusteena olleet asiakirjat ja muu tarvittava selvitys.

Valittaja on lisäkirjelmässään viitannut Espoon kaupungin konsernihallinnolle tekemäänsä tietopyyntöön, jossa hän on pyytänyt saada kaikki Espoon Asunnot Oy:n hallituksen jäsenten valintaan liittyvät Espoon Asunnot Oy:n, toimitusjohtajan ja Espoon kaupungin väliset sähköpostiviestit nähtäväkseen. Valittaja on vaatinut, että hallinto-oikeus pyytää sähköpostit viran puolesta.

Kun otetaan huomioon valittajan asiassa esittämä sekä hallinto-oikeuden käytävissä oleva asiakirjaselvitys ja se, mistä tässä asiassa on hallinto-oikeudessa kysymys, hallinto-oikeus katsoo, että sillä on käytävissään asian ratkaisemiseksi tarpeellinen selvitys. Valittajan vaatimus asiakirjojen hankkimisesta on tämän vuoksi hylättävä.

2. Tutkimatta jätetyiltä osin

2.1 Espoon kaupunginhallitus 29.11.2021 § 408

Hallintokantelun luonteiset väitteet, osakeyhtiölain vastaisuutta koskeva väite, asukasjäseneksi valintaa koskeva vaatimus sekä vaatimukset Espoon Asunnot Oy:n pöytäkirjan ja kaupparekisterimerkinnän kumoamisesta

Tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n mukaan hallinto-oikeus käsittelee ja ratkaisee ne hallinto-oikeudelliset valitukset, hallintoriita-asiat ja muut asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) tai muussa laissa.

Valittaja on hallintokantelun luonteisesti arvostellut asukasedustajien nimeämismenettelyä, kaupunginjohtajaa sekä Espoon Asunnot Oy:tä ja sen toimitusjohtajaa. Hallintokantelun luonteisten väitteiden tutkiminen ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan. Valitus on siten tältä osin jätettävä tutkimatta.

Hallintolainkäytön järjestyksessä voidaan tutkia vain julkisoikeudelliseen oikeussuhteeseen liittyvä asia. Espoon kaupunginhallituksen konsernijaosto oli 11.10.2021 § 73 päättänyt osakeyhtiölain nojalla yhtiökokousta pitämättä muun ohella valita asukkaiden edustajat Espoon Asunnot Oy:n hallitukseen. Siltä osin kuin valittaja on esittänyt päätöksen olevan osakeyhtiölain

vastainen, hallinto-oikeudella ole toimivaltaa arvioida päätöksen lainmukaisuutta. Myöskään Espoon Asunnot Oy:n pöytäkirjan ja kaupparekisterimerkintöjen kumoaminen eivät kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan. Hallinto-oikeus voi lähtökohtaisesti joko pysyttää valituksen kohteena olevan päätöksen sellaisenaan tai kumota jollakin valituksessa esitetyllä kuntalain 135 §:n 2 momentissa tarkoitettulla perusteella. Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei kuulu asukasjäsenen valinta siinäkään tapauksessa, että päätös kumottaisiin. Valitus on siten edellä mainituilta osin jätettävä tutkimatta.

Lisäkirjelmässä 25.3.2022 esitetty esteellisyytä

Kuntalain 135 §:n 2 momentin mukaan valituksen saa tehdä sillä perusteella, että: 1) päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä; 2) päätöksen tehnyt viranomaisena on ylittänyt toimivaltansa; tai 3) päätös on muuten lainvastainen. Pykälän 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää pykälän 2 momentissa tarkoitettujen valituksen perusteiden ennen valitusajan päättymistä.

Kuntalain 137 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*) sekä kunnan jäsen.

Kuntalain 138 §:n mukaan kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kuntalain 140 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Pykälän 3 momentin mukaan kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 17 §:n 1 momentin mukaan, jos valitus on puuttuneen tai virheellisen valitusosoituksen vuoksi tehty väärää menettelyä noudattaen, valitusta ei tämän vuoksi jätetä tutkimatta.

Espoon kaupungin konserniohjauksen kehittämisjohtajan 5.1.2022 valittajalle lähettämän sähköpostiviestin mukaan valittajalle tullaan lähettämään tiedoksianto kaupunginhallituksen päätöksestä. Tiedoksianto pyritään lähettämään viestin lähetyspäivänä, jolloin valitusaika päättyy perjantaina 11.2.2022.

Hallinto-oikeus toteaa, että kaupunginhallituksen konsernijaoston päätöksessä 11.10.2021 § 73 on ollut kysymys Espoon Asunnot Oy:n hallituksen asukasjäsenen valinnasta. Vaikka päätöksellä on vaikutuksia ehdokkaana olleeseen valittajaan, päätöstä ei kuitenkaan ole kohdistettu häneen. Päätöksen ei ole katsottava vaikuttavan välittömästi valittajan oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun kuntalain 137 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hallinto-oikeus katsoo, että valittajaa ei siten ole pidettävä asianosaisena Espoon Asunnot Oy:n hallituksen asukasjäsenen valintaa koskevassa asiassa. Valittajalla on

kuitenkin kunnan jäsenenä ollut oikeus hakea muutosta edellä mainittuun konsernijaoston päätökseen ja valituksenalaiseen päätökseen.

Valituksenalainen päätös siihen liitettyine laillisine valitusosoituksineen on ollut nähtävänä yleisessä tietoverkossa perjantaista 3.12.2021 alkaen. Valitusosoituksessa on muun ohella selostettu valitusaika ja mistä se lasketaan sekä milloin yhtäältä asianosaisen ja toisaalta kunnan jäsenen katsotaan saaneen tiedon päätöksestä.

Valituksenalainen päätös on toimitettu oikaisuvaatimuksen tehneelle valittajalle sähköisesti 5.1.2022 valitusajan kuluessa. Päätöksen toimittamisesta ei kuitenkaan ole alkanut kulu erillistä tai uutta määräaika, vaan määräaika valituskirjelmän toimittamiselle on kuntalain 140 §:n 3 momentin mukaan määräytynyt pöytäkirjan yleiseen tietoverkkoon nähtäville asettamisesta. Valittajan on edellä todetun perusteella katsottava saaneen valituksenalaisen päätöksen kunnan jäsenenä tiedokseen perjantaina 10.12.2021, josta laskettuna hänen valitusaikansa on päättynyt maanantaina 10.1.2022. Valittajan ilmoituksella siitä, että hän pitää muutoksenhakuoikeutensa voimassa, ei ole merkitystä valitusaikaa laskettaessa.

Valittajan hallinto-oikeuteen 11.2.2022 ja 25.3.2022 toimittamat lisäkirjelmät ovat siten edellä mainituin perustein saapuneet valitusajan päättymisen jälkeen. Espoon kaupungin kehittämisjohtajan valittajalle 5.1.2022 sähköpostissa ilmoittama valitusajan päättymisen päivämäärä 11.2.2022 on kuitenkin ollut virheellinen. Hallinto-oikeus katsoo, että valittaja on näissä olosuhteissa voinut luottaa Espoon kaupungin kehittämisjohtajan hänelle antamaan valitusajan päättymistä koskevaan tietoon valitusajan päättymisestä.

Koska lisäkirjelmä 11.2.2022 on saapunut hallinto-oikeuteen ennen kehittämisjohtajan ilmoittamaa päivämäärää, hallinto-oikeus ei tältä osin jätä valitusta myöhässä saapuneena tutkimatta. Sen sijaan valittajan hallinto-oikeuteen 25.3.2022 toimittamassa lisäkirjelmässä esitetty valitusperuste Espoon Asunnot Oy:n toimitusjohtajan esteellisyydestä on jätettävä valitusajan päättymisen jälkeen esitettynä tutkimatta.

2.2 Espoon kaupunginhallitus 20.6.2022 § 219

Valittaja on arvostellut asukasedustajien nimeämismenettelyä sekä Espoon Asunnot Oy:tä ja sen toimitusjohtajaa. Hallintokantelun luonteisten väitteiden tutkiminen ei tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n nojalla kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan.

Hallinto-oikeudella ei ole tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n nojalla myöskään toimivaltaa tutkia, onko jokin menettely yhteishallintosäännön vastainen. Valitus on siten tältä osin jätettävä tutkimatta.

Hallinto-oikeus voi lähtökohtaisesti joko pysyttää valituksen kohteena olevan päätöksen sellaisenaan tai kumota sen kokonaan sen vuoksi, että se on jollakin valituksessa esitetyllä kuntalain 135 §:n 2 momentissa tarkoitettulla perusteella lainvastainen. Asukasjäsenen valitseminen ei tuomioistuinlain 4 luvun 1 §:n

nojalla kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan. Valitus on siten myös tältä osin jätettävä tutkimatta.

3. Tutkituilta osin (Espoon kaupunginhallitus 29.11.2021 § 408 ja Espoon kaupunginhallitus 20.6.2022 § 219)

3.1 Sovelletut säännökset

Kuntalain 46 §:n 1 momentin mukaan omistajaohjaus tarkoittaa toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Pykälän 2 momentin mukaan toimenpiteet voivat liittyä ainakin perustamissopimukseen, yhtiöjärjestysmääräyksiin, muihin sopimukseen, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun kunnan määräysvallan käyttöön.

Yhteishallinnosta vuokrataloissa annetun lain (649/1990, jäljempänä yhteishallintolaki) 12 §:n 1 momentin mukaan asukkaiden kokouksella tai, jos samalle omistajalle kuuluu useampia vuokranmääritysyksiköitä, asukkaiden kokouksilla on oikeus nimetä ehdokkaita sanotussa lainkohdassa tarkemmin yksilöityihin hallituksiin tai muihin toimielimiin. Pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetuista ehdokkaista on siinä tarkoitettuun hallitukseen valittava vähintään yksi jäsen, jos jäseniä valitaan enintään neljä, ja vähintään kaksi jäsentä, jos jäseniä valitaan viisi tai enemmän.

Yhteishallintolain 16 §:n 1 momentin mukaan, jos omistajalla on eri vuokranmääritysyksikköihin kuuluvia taloja, voidaan asettaa myös omistajan ja asukastoimikuntien välinen yhteistyöelin käsittelemään omistajan koko asuntokantaa koskevia tässä laissa tarkoitettuja yhteishallintoon liittyviä asioita.

Hallintolain 6 §:n mukaan viranomaisen on kohdeltava hallinnossa asioivia tasapuolisesti sekä käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Viranomaisen toimien on oltava puolueettomia ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Niiden on suojattava oikeusjärjestyksen perusteella oikeutettuja odotuksia.

Hallintolain 27 §:n 1 momentin mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen. Pykälän 2 momentin mukaan se, mitä virkamiehen esteellisyydestä säädetään, koskee myös muuta asian käsittelyyn osallistuvaa.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

3.2 Asioissa saatu keskeinen selvitys

Espoon Asunnot Oy on Espoon kaupungin kokonaan omistama osakeyhtiö.

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiöllä on hallitus, johon kuuluvat yhtiökokouksen valitsevat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja viisi muuta jäsentä sekä näille kaikille valitut henkilökohtaiset varajäsenet. Hallituksen jäsenistä kaksi sekä näiden varajäsenet valitaan yhtiön asukkaiden keskuudestaan nimeämistä ehdokkaista.

Espoon Asunnot Oy:n yhteishallintosäännön 16 §:n mukaan Ahjo on asukkaiden ja yhtiön johdon välinen yhteistyöelin.

Yhteishallintosäännön seliteosion 16 §:n mukaan yhteistyöelin Ahjo on yhteishallintolain 16 §:n tarkoittama asukkaiden ja yhtiön välinen toimielin, jossa voidaan käsitellä koko asuntokantaa koskevia vuokralaisdemokratiaan liittyviä asioita.

Espoon Asunnot Oy:n yhteistyöelin Ahjon kokouksen 25.5.2021 muistion kohdan 4 mukaan hallituksen asukasjäsenien vaaleissa ovat järjestyksessä eniten ääniä saaneet Nea Fagerroth, Mia Saarelma, Yrjö Lyytinen ja Pirkko Saario (samalla äänimäärällä) sekä Markus Hirvasjärvi. Kohdan 4 mukaan ”Ehdokkaat hallituksen jäseniksi ja heidän henkilökohtaiset varajäsenensä: Nea Fagerroth (hänen varajäsen Pirkko Saarnio), Mia Saarelma (hänen varajäsen Yrjö Lyytinen)”.

Espoon kaupunginhallituksen konsernijaoston päätöksen 11.10.2021 § 73 oheismateriaalina olleen asukasjäsenien valintaa koskevan asiakirjan mukaan asukasvaalituloksen mukaisesti toiseksi asukasedustajaksi olisi tullut nimetyksi valittaja. Valittajaa ei esitetä hallitukseen asiakirjassa tarkemmin eritellyistä tutkintapyyntöistä johtuen. Hallitukseen esitetään asukasvaaleissa seuraavaksi valintajärjestyksessä olleet henkilöt jäseneksi ja varajäseneksi.

3.3 Oikeudellinen arviointi

3.3.1 *Espoon kaupunginhallitus 29.11.2021 § 408*

3.3.1.1 *Asian esittelyä, valmistelua ja päätöksen perustelemista sekä asianosaisten kuulemista koskevat valitusperusteet*

Valittajan mukaan päätökset on kumottava, koska vaalituloksella ei ole ollut kaupunginhallituksen konsernijaoston esittelymateriaalissa. Konsernijaoston päätöstä ei ole perusteltu siltä osin kuin valittajaa ei ole valittu vaalituloksesta huolimatta. Asianosaisia ei ole kuultu ennen päätöksentekoa.

Hallinto-oikeus toteaa, että asian valmistelu on hallintomenettelyä, jossa asiaa pyritään selvittämään siten, että päättäjillä on riittävästi tietoa ratkaistavasta asiasta. Kaupunginhallituksen konsernijaoston toimivaltaan kuuluu itse arvioida, pitääkö se asiassa tehtyä valmistelua riittävänä. Päätöksen oheismateriaalissa on esitetty muun ohella, että asukasvaalituloksen

mukaisesti toiseksi asukasedustajaksi olisi nimetty valittaja. Hallinto-oikeus katsoo, että kaupunginhallituksen ja konsernijaoston päätökset eivät ole syntyneet virheellisessä järjestyksessä eikä niiden voida katsoa perustuneen puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin sillä valituksessa esitetyllä perusteella, että vaalitulosta ei ole ollut konsernijaoston päätöksen virallisessa esittelymateriaalissa.

Kaupunginhallituksen konsernijaoston päätöksessä on yleisellä tasolla esitetty, että hallitukseen valitaan asukkaiden edustajat asukasjäsenten vaalien tulokset mahdollisuuksien mukaan huomioiden, minkä lisäksi päätöksen oheismateriaalissa on esitetty perustelut sille, miksi valittajaa ei ole esitetty valittavaksi hallitukseen. Hallinto-oikeus katsoo, että konsernijaoston päätöstä on asian laatuun nähden perusteltu hallintolain 45 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla riittävästi. Edellä tarkemmin esitetystä päätöksestä ei ole katsottava välittömästi vaikuttavan valittajan tai muiden asukkaiden edustajiksi hallitukseen nimettyjen ehdokkaiden oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun kuntalain 137 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla. Siten heitä ei ole valittajan esittämällä tavalla tullut kuulla asiassa asianosaisina.

Edellä esitetyn perusteella hallinto-oikeus katsoo, että kaupunginhallituksen ja konsernijaoston päätökset eivät ole syntyneet virheellisessä järjestyksessä valittajan esittämällä päätöksen perustelemiseen tai asianosaisten kuulemiseen liittyvillä perusteilla.

3.3.1.2 Yhteishallintolain mukaiset valitusperusteet ja tasapuolista kohtelua koskeva valitusperuste

Asiassa on yhteishallintolain osalta kysymys siitä, onko päätökset kumottava virheellisessä järjestyksessä syntyneinä sen vuoksi, että kaupunginhallituksen konsernijaosto on valinnut Espoon Asunnot Oy:n hallituksen jäseniksi ja varajäseniksi asukkaiden edustajina henkilöt yhteistyöelin Ahjon nimeämistä ehdokkaista poikkeavalla tavalla. Valittajan mukaan kaupunginhallituksen päätös on tasapuolisen kohtelun vastainen, koska kolmas oikaisuvaatimus on hyväksytty sillä perusteella, ettei päätös ole vastannut vaalitulosta, mutta samalla perusteella tehtyä valittajan oikaisuvaatimusta ei ole hyväksytty.

Kaupunginhallituksen konsernijaoston päätös on poikennut Espoon Asunnot Oy:n yhteistyöelimen Ahjon kokouksen 25.5.2021 mukaisesta esityksestä hallituksen asukasjäseniksi siten, että valittajaa ei ole valittu asukkaiden edustajana hallituksen varsinaiseksi jäseneksi eikä varajäseneksi. Valittajan varajäseneksi ehdotettu Yrjö Lyytinen on valittu Nea Fagerrothin varajäseneksi. Nea Fagerrothin varajäseneksi ehdotettu Pirkko Saarnio on valittu hallituksen varsinaiseksi jäseneksi ja hänen varajäsenekseen on valittu Markus Hirvasjärvi, jota Ahjo ei ole esittänyt hallituksen jäseneksi eikä varajäseneksi.

Yhteishallintolain 16 §:n mukaisella yhteistyöelimellä on yhteishallintolain 12 §:ssä tarkoitettulla tavalla oikeus nimetä vuokratalon hallitukseen asukasehdokkaita. Nimetyistä ehdokkaista on valittava hallitukseen toimielintä täytettäessä vähintään kaksi jäsentä, jos jäseniä valitaan viisi tai enemmän. Espoon Asunnot Oy:n hallitukseen on yhtiöjärjestyksen ja valituksenalaisen

päätöksen mukaisesti valittu seitsemän jäsentä henkilökohtaisine varajäsenineen, jolloin yhteishallintolain mukaisesti hallitukseen on tullut valita vähintään kaksi jäsentä yhteistyöelimen nimeämistä ehdokkaista.

Yhteishallintolain tarkoituksena on, että yhteistyöelimellä on oikeus nimetä ehdokkaita, joiden joukosta hallitukseen valitaan kyseisessä toimitelmässä jäsenet noudattaen edellä mainitun lain 12 §:n 2 momentissa säädettyjä vähimmäismääriä. Hallitukseen varsinaisiksi jäseniksi valitut Fagerroth ja Saario sekä varajäseneksi valittu Lyytinen on valittu lain edellyttämällä tavalla yhteistyöelimen nimeämistä ehdokkaista. Yhteistyöelimen asettamalla ehdokkaiden keskinäisellä järjestyksellä tai nimeämisellä jäseniksi ja varajäseniksi ei ole tältä osin merkitystä.

Siltä osin kuin asiassa on kysymys Hirvasjärven valitsemisesta hallituksen varajäseneksi, hallinto-oikeus katsoo, ettei konsernijaosto ole voinut valita häntä kyseiseen tehtävään, koska yhteistyöelin Ahjo ei ollut esittänyt hänen valitsemistaan kyseisen osakeyhtiön varsinaiseksi jäseneksi eikä varajäseneksi. Kaupunginhallituksen konsernijaoston ja kaupunginhallituksen päätökset ovat siten tältä osin syntyneet kuntalain 135 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla virheellisessä järjestyksessä. Päätökset on näin ollen kumottava siltä osin kuin Hirvasjärvi on valittu hallituksen varajäseneksi.

Mitä tulee Fagerrothin, Saarion ja Lyytisen valintaan, hallinto-oikeus toteaa, että kunnalla tulee osakkeenomistajana kuntalain mukaisen omistajaohjauksen keinoin lähtökohtaisesti olla mahdollisuus valita parhaaksi katsomansa jäsenet yhtiön hallintoelimiin. Kaupunginhallituksen konsernijaosto on päätökseen kirjatuksi valinnut asukasjäsenet 24.5.2021 pidettyjen vaalien tulokset mahdollisuuksien mukaan huomioiden. Vaikka kaupunginhallituksen konsernijaoston päätöstä on oikaistu kolmannen oikaisuvaatimuksen johdosta vaaleissa ehdokkaille annettuun äänimäärään perustuen, tasapuolinen kohtelu ei ole yksin tällä perusteella edellyttänyt valittajan oikaisuvaatimuksen hyväksymistä. Kaupunginhallituksen päätös ei siten ole tasapuolisen kohtelun vastainen valittajan esittämällä kolmannen oikaisuvaatimuksen hyväksymiseen liittyvällä perusteella.

3.3.1.3 Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Kaupunginhallituksen konsernijaoston päätös ei ole muilta kuin Hirvasjärven valintaa koskevalta osin syntynyt valittajan esittämän perusteella virheellisessä järjestyksessä, eikä konsernijaosto ole ylittänyt toimivaltaansa tai käyttänyt harkintavaltaansa väärin. Kaupunginhallituksen päätöstä ei ole muidenkaan valittajan esittämien syiden vuoksi kumottava muilta kuin edellä päätöslauselmassa mainituin osin. Kaupunginhallitus on muilta osin voinut hylätä valittajan oikaisuvaatimuksen. Valitus on näin ollen muilta kuin Hirvasjärven valintaa koskevilta osin hylättävä. Kunnallisvalitusta ei voi tehdä tarkoituksenmukaisuusperusteella.

Päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämiselle ei ole ilmennyt aihetta.

3.3.2 Espoon kaupunginhallitus 20.6.2022 § 219

3.3.2.1 Toimitusjohtajan esteellisyyttä koskeva valitusperuste

Valittajan mukaan Espoon Asunnot Oy:n toimitusjohtaja on ollut esteellinen osallistumaan asian valmisteluun ja päätöksentekoon, koska häntä on pidettävä valittajan julkisena vihamiehenä. Toimitusjohtaja on tehnyt valittajasta tutkintapyynnön ja tiedottanut tästä konserniohjaukselle.

Hallinto-oikeus toteaa, että asiassa saadusta selvityksestä ei ilmene, että toimitusjohtaja olisi osallistunut asian valmisteluun tai päätöksentekoon. Valittajan esittämää tutkintapyynnön tekemistä ei ole pidettävä asian valmisteluun ja päätöksentekoon osallistumisena. Toimitusjohtajan esteellisyyttä ei siten ole tarpeen arvioida. Kaupunginhallituksen ja konsernijaoston päätökset eivät ole syntyneet virheellisessä järjestyksessä valittajan esittämällä toimitusjohtajan esteellisyyttä koskevilla perusteilla.

3.3.2.2 Asian esittelyä, valmistelua ja päätöksen perustelemista koskevat valitusperusteet

Valittajan mukaan kaupunginhallituksen ja konsernijaoston päätökset ovat olleet virheellisiä siltä osin kuin päätösehdotuksessa ja asian käsittelyssä ei ole käsitelty vaalien todellista tulosjärjestystä. Vaalin tulosta ei ole ollut virallisessa esittelymateriaalissa. Oheismateriaalista ei selviä, mitä todellisuudessa on käsitelty. Päätäjille on mahdollisesti annettu väärää tietoa. Konsernijaoston päätöstä ei ole perusteltu liittyen vaalituloksesta poikkeamiseen valittajan kohdalla.

Asiassa on ollut kysymys toimiohjeen antamisesta, joka on liittynyt hallituksen asukasjäsenten valintaan varsinaisessa yhtiökokouksessa. Kaupunginhallituksen konsernijaoston päätöksen selitysosiossa on viitattu konsernijaoston päätökseen 11.10.2021 (§ 73) ja kaupunginhallituksen päätökseen 29.11.2021 (§ 408) ja niissä tehtyihin henkilövalintoihin. Kaupunginhallituksen päätöksessä § 408 on viitattu 24.5.2021 pidettyjen asukasjäsenten vaalien tuloksiin. Asiassa saadun selvityksen mukaan konsernijaoston kokouksessa 11.4.2022 (§ 26) ei ole ollut oheismateriaalia. Kaupunginhallituksen esityslistan 20.6.2022 (§ 219) oheismateriaalin kohdalla on merkitty ”EI JULKAISTA Muutoksenhaku kaupunginhallitukselle Espoon Asunnot Oy”.

Hallinto-oikeus toteaa, että toimielimen jäsenet päättävät lähtökohtaisesti itse siitä, onko valmisteluaineisto riittävä vai tuleeko asian ratkaisemiseksi hankkia lisäselvitystä. Hallinto-oikeus katsoo, että konsernijaosto ja kaupunginhallitus ovat voineet päättää toimiohjeen antamisesta käytettävissään olleiden tietojen ja selvitysten perusteella. Konsernijaoston päätös on myös asian laatuun nähden perusteltu hallintolain 45 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla riittävästi, vaikka siinä ei ole nimenomaisesti esitetty perusteluja sille, miksi toimiohje on poikennut Ahjon kokouksen 25.5.2021 vahvistamasta vaalituloksesta. Kaupunginhallituksen ja konsernijaoston päätökset eivät ole

syntyneet virheellisessä järjestyksessä valittajan esittämällä esittelyyn, oheismateriaaliin tai päätöksen perustelemiseen liittyvillä perusteilla

3.3.2.3 Yhteishallintolain mukaiset valitusperusteet ja syrjintään liittyvä valitusperuste

Asiassa on yhteishallintolain osalta kysymys siitä, onko kaupunginhallituksen päätös kumottava virheellisessä järjestyksessä syntyneenä sen vuoksi, että konsernijaosto on antanut kaupungin valitsemalle yhtiökokousedustajalle toimiohjeen, jonka mukaan yhtiön hallituksen jäseniksi ja varajäseniksi valitaan asukkaiden edustajina henkilöt yhteistyöelin Ahjon nimeämistä ehdokkaista poikkeavalla tavalla.

Espoon kaupunginhallituksen konsernijaoston päätöksen mukainen toimiohje on poikennut Espoon Asunnot Oy:n yhteistyöelin Ahjon esityksestä hallituksen asukasjäseniksi henkilökohtaisine varajäsenineen siten, että valittajaa ei valita asukkaiden edustajana hallituksen varsinaiseksi jäseneksi eikä varajäseneksi, valittajan varajäseneksi ehdotettu Yrjö Lyytinen valitaan Nea Fagerrothin varajäseneksi, Nea Fagerrothin varajäseneksi ehdotettu Pirkko Saarnio valitaan hallituksen varsinaiseksi jäseneksi ja hänen varajäsenekseen valitaan Markus Hirvasjärvi, jota Ahjo ei ole esittänyt hallituksen jäseneksi eikä varajäseneksi. Ahjon kokouksen 25.5.2021 muistion mukaan Hirvasjärvi on saanut hallituksen asukasjäsenten vaaleissa viidenneksi eniten ääniä Fagerrothin, Saarelman, Lyytisen ja Saarion jälkeen.

Hallinto-oikeus toteaa, että yhteishallintolain 16 §:n mukaisella yhteistyöelimellä on yhteishallintolain 12 §:ssä tarkoitettulla tavalla oikeus nimetä vuokratalon hallitukseen asukasehdokkaita. Nimetyistä ehdokkaista on valittava hallitukseen toimielintä täytettäessä vähintään kaksi jäsentä, jos jäseniä valitaan viisi tai enemmän. Espoon Asunnot Oy:n hallitukseen valitaan yhtiöjärjestyksen mukaan seitsemän jäsentä henkilökohtaisine varajäsenineen, jolloin yhteishallintolain mukaisesti hallitukseen on tullut valita vähintään kaksi jäsentä yhteistyöelimen nimeämistä ehdokkaista.

Yhteishallintolain tarkoituksena on, että yhteistyöelimellä on oikeus nimetä ehdokkaita, joiden joukosta hallitukseen valitaan kyseisessä toimielimessä jäsenet noudattaen mainitun lain 12 §:n 2 momentissa säädettyjä vähimmäismääriä. Toimiohjeessa hallitukseen varsinaisiksi jäseniksi nimetyt Fagerroth ja Saario sekä varajäseneksi nimetty Lyytinen on valittu lain edellyttämällä tavalla yhteistyöelimen nimeämistä ehdokkaista. Yhteistyöelimen asettamalla ehdokkaiden keskinäisellä järjestyksellä tai nimeämisellä jäseniksi ja varajäseniksi ei ole tältä osin merkitystä.

Siltä osin kuin asiassa on kysymys Hirvasjärven valinnasta hallituksen varajäseneksi, konsernijaosto ei ole toimiohjeessaan voinut nimetä häntä kyseiseen tehtävään, koska yhteistyöelin Ahjo ei ollut esittänyt hänen valitsemistaan kyseisen osakeyhtiön varsinaiseksi jäseneksi eikä varajäseneksi. Kaupunginhallituksen päätös on näin ollen syntynyt kuntalain 135 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla virheellisessä järjestyksessä. Kaupunginhallituksen päätös on siten kumottava siltä osin kuin Hirvasjärvi on toimiohjeessa nimetty hallituksen varajäseneksi.

Mitä tulee toimiohjeeseen Fagerrothin, Saarion ja Lyytisen valinnasta, hallinto-oikeus toteaa, että kunnalla tulee osakkeenomistajana kuntalain mukaisen omistajaohjauksen keinoin lähtökohtaisesti olla mahdollisuus valita parhaaksi katsomansa jäsenet yhtiön hallintoelimiin. Näiltä osin valituksenalaista päätöstä ei ole pidettävä virheellisessä järjestyksessä syntyneenä valittajan yhteishallintolain vastaisuutta esittämällä valitusperusteella.

Asiassa ei ole myöskään ilmennyt, että kaupunginhallituksen ja konsernijaoston päätökset olisivat lainvastaisia valittajan esittämällä syrjintään liittyvällä valitusperusteella.

3.3.2.4 Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Kaupunginhallituksen konsernijaoston päätös ei ole muilta kuin Hirvasjärven valintaa koskevan toimiohjeen osalta syntynyt valittajan esittämän perusteella virheellisessä järjestyksessä, eikä kaupunginhallituksen konsernijaosto ole ylittänyt toimivaltaansa tai käyttänyt harkintavaltaansa väärin. Kaupunginhallituksen päätöstä ei ole muidenkaan valittajan esittämien syiden vuoksi kumottava muilta kuin edellä päätöslauselmassa mainituin osin. Kaupunginhallitus on muilta osin voinut hylätä valittajan oikaisuvaatimuksen. Valitus on näin ollen muilta kuin Hirvasjärven nimeämistä koskevilta osin hylättävä. Kunnallisvalitusta ei voi tehdä tarkoituksenmukaisuusperusteella.

4. Oikeudenkäyntikulut (Espoon kaupunginhallitus 29.11.2021 § 408, hallinto-oikeuden diaarinumero 38/2022)

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. Pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Asian laatuun ja lopputulokseen nähden ei ole kohtuutonta, että valittaja joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Kuntalaki 48 §, 135 § 1 mom ja 144 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 81 §:n 2 mom 1 ja 5 kohta ja 123 § 1 mom

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (HOL kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet
Riitta Hämäläinen, Josefina Alarova (t) ja Saija Haapalehto.

Esittelijäjäsen

Saija Haapalehto

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Valittajalle sähköpostitse tavallisena tiedoksiantona Tiedote oikeudenkäyntimaksusta korkeimmassa hallinto-oikeudessa Maksutta
Jäljennös	Espoon kaupunginhallitus Päätöksestä on julkaistava ilmoitus kuntalain 142 §:n 1 momentissa säädetyllä tavalla.

